

Werk

Titel: Gian Battista Pol

Ort: Erlangen

Jahr: 1916

PURL: https://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?345572629_0035|log46

Kontakt/Contact

[Digizeitschriften e.V.](#)
SUB Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen

✉ info@digizeitschriften.de

la squidanza. Schi quel se lascha giu aintigl mies cuntorn, pains'igl cotschen tar sesez, schi niron bleras postas betg ple a frequentar la mi fuschigna, ma bagn la si. Bagn e fleisa vign el a luvrar ved igl sies mastier, e stgirentar la nomina digl sies mestar vigl. Poss i(e)[a] varteir, tgi el am fe(s)tscha quegl, el tg'è sto en'eda mies lerbub? Na, quegl surport'en oter! — Sot sumigliants pensiert è madiro ainten el la sgarschevla resoluziung de mordrager igl cumpagn. El leva se digl letg, sglischa an fuschigna, fo aint fi, peglia ena loma gida e la fo nir cotschna. Sen quegl se lasch'el adascous ainten la tgombrà digl cumpagn, e sainza commiseraziung avant quel bel sen chiet catsch'el aint igl fer bugliaint aintigl cuntaint cor digl brav cumpagn. Dasper la si fuschigna ho'l suttero igl corp. Mort era'l oss igl temia rival, ma svania ('e'l)[è'l] er sto igl pos aint igl intern digl cotschen. [p. 40] Cun tutt las sis sgarschou[r]s è oss levo se igl remors della cunsenstga et ho stgirento igl avant schi legar senn. El è fugia davent dagl li digl sies malfatg e se stratg anturn per las muntognas; ma invan, dapertott niv el prosequia dagl spirt digl mordragea. Bagn bot è'l nia catschea puspe a tga, nu tg'el ho an desperaziung finalmantg sfratschea la testa ved l'agna fuschigna. Igl sies corp è sto pavel agls corvs. Segl sventirevel post, nu tgi ageva avant en mang schi lavorious è ossa ena munschna de crappa surcarscheida cun spinatscha et urtgilas. —

GIAN BATTISTA POL.

Poesias.

(Ineditum nach den Abschriften, die Herr Lehrer Jacob Uffer von dem Autograph des Dichters genommen.)

1. Igl chiet mond.

1. Agl fons della noss'orma,
Glunsch no'tgi dolour dorma,
Dad admirabla glisch sclarond,
Stat an chiet en intern mond.	4. O mond an mias avagnas,
An deis da turbblas pagnas
Va ia tschartgé igl isch tar tè:
La veira vei'oss magna mè.
2. Agl mond zupo flurescha,
L'auror'igl benadescha,
Igl scherm de nobla veira glisch,
Anvelgi' e hafs n'on betg co risch.	5. Schi pagnas dalla veta
A mè igl mond tarmeta,
Schi'm plai partot ple navot zond
Fui ia tar tè, ò chiet mond.
3. Tgi e an cuntantezza?
Nou'ò igl mond chietezza?
Schi te'gl chiet canoschas betg,
Ist pover pir tg'i't deian retg.	6. Schi an marusa veta
A la verdat dubeta
E la mi cretta vo balond
Fui ia tar tè, o chiet mond.

7. Schi' m fui totta furtegn
Tott vot la mi ruegna
Schi tott daletg am fui tramblond
Tar tè am volv, o chiet mond. | 8. Te, tgi mè conforteschas,
Deis troulas consoleschas
Ed agl mies cor confiart dast grond
O' m seias sontg, te chiet mond. |
|---|--|

2. En' elegia militara.

1. Betg igls sagns tgi tungan? Oz è bara
Plang tutgias giud noss treis clutgers
Am rachintan: G . . . è an bara.
Mengia glunsch sung ia digls freids glatschers
Ma la nova, tresta e pir veira
Am parsvada cunter voluntat;
Igl amei repos' an tera neira
„Anavant, Marsch, da chesta vanadat.“
2. Fitg scu en sem' ord turbl' alontananza
I' am ragord d' igl vigl, trest pitigott,
Eer schi ferma era la speranza
D' ans turnar en giuven frisch e flott.
Dall' America campagnas trapassavas!
Fortuno cun retga facultat
Per galdeir a tgesa returnavas —
La fotsch fo: „Halt, igl mond è vanadat.“
3. Anstagls a spass, cantond per ustareias
Ans divertond cun pac u nign schinetg
Anstagl saltens siv' igl sunem de geias
I' oz malegi en different maletg:
L' averta tomba an santir' at spetga
Cumpogns serious, vistgias da trouladat
At portan or, chell' ossa quasi setga
Tgi ò fatg: „Halt, sto bagn, o vanadat.“
4. Ah' fiss er ia dasper la funerada
Per aspectar igl noss davos spassetg
Per contemplar la nossa deplorada
Nous gliout da nign, u er da totts, u betg?
Schi sung er gliunsch, pir veia la ti fossa
Et anturn chella en per cumarats
Spundont dus larmas co sur la ti ossa
„Marsch, anavos' cun otras vanadats.“

5. Pac ans amportigl tshertas ceremonas,
 Gesticuladas, giond a suterar
 Sbrigems e geps da vigl' e giuvnas doñas,
 Parfign at sbrigigl, giond a miridar!
 Chiet raposs la foss' at circumdescha
 Anfign tg' auror' at cloma: „Leva sé,
 „La vanadat digl mond ans fui an prescha,
 „I splunta l' alv' agl giuvenessan dé.
6. Da mesa notg, armo, sen' na fortezza
 Bagn circumdada da chargeas canungs
 Vurdout las steilas se an blav' otezza
 At cloma tiers chests malanconics tungs:
 „Possast gladeir chiet repos an glorgia,
 „An glisch celesta en' eternitat
 „I' at conserv adegna an mimorgia
 „E clom en: „„Marsch““ a totta vanadat.

3. Igl carnaval.

1. Vol neir pi nar tgi en tgaval
Sulet u or an malgia
Schi ve' igl taimp da carnaval
Angal chi an Italgia.	6. Oss sainta tge tgi ia va via
Chi agl paeis de Roma
Prubabel stast te bagn stupia
Giud' chest' istorgia loma.
2. Saltems e bals dat er utro
Er veist gliout mascherada
Cunzond sch' igl vegn o allegro
Bargedà mesa nara.	7. Da Givgia grass' anturn mezdé
La mascherad' antscheva
'Na malgia 't paders von a pè
Allegherment da tschever.
3. Anstagls sunar en violin
Saltond lotiers an reia
Ramplungigl chi en tamburin
Cugl tgitatitgic sen veia.	8. Igl servitours digl cardinal
Totts seu tgavals da pompa
Scu' gl delegat digl criminal
Totts an livreia gronda.
4. Forsa creist probabel da saltar
Cun legra giuvantetna
Te trompas ainten chest pausar
Blers en gio da ravetna.	9. Pazenztga schi la gliout en nars
E fon la storgia ascra
Ma' gls sontgs parfign i fon neir nars
E von cun els an mascra.
5. Savens santiv' i' a pratger
Da prers et er da paders
Saltems duess ins tralascher
E Mascras e bavaders.	10. Gl' amprem vo 'n pader cugl tgaval
Cun se en mat scu' n anghel
Cun la bandira 't carnaval
Furmada da treanghel.

11. Sen chegl vo'n bruder culla
crousch
Cun tscheira da canaglia.
Pansond agl vegn tgi usche dolsch
Siv'òl scu latg panaglia.
12. Seis omens portan a givi
Igl voct da sontg Antona
Orno anturn, anturn schi bi
Scu chel della Madona.
13. Seis oters portan s. Franzestg
Sen'na bariera 'd tscheira.
E siva portigl en uestg
Tignond ena candeila.
14. Tenor igl rang tgi mintgign ò
Oss vign la cavalcada.
Bôt spert, bôt plang, uscheia vò
La carnevalisada.
15. Avant las clostras sa farmont
E tgas da signareia
Usche az vonigl praschantond
Pansè 'cun tge legreia.
16. Usche 'ns fò tschever chi da de
Da notg igl ball ò festa
Igls sontgs chels soltan tschert
betg ple
Schiglio 'gls duless la testa.
17. Ma tscherts carstgangs oz mascaros
A bratsch 'na schleta femna
Saltond anturn scu dasparos
Chegl veist chi tott chest emda.
18. Tge painsas te da chest paeis
Da sontgadat schi asera
O! tgossas vignan a paleis
Pi nosch tgi sontgs an mascra.
19. Igls sontgs e vocts sampon tschert betg
Chels en per regordenscha,
Ma igls raspetas migler betg,
Schi van'è la cardenscha.

4. Regordenscha alla patria.

1. Vous colms, te parpeten glatscher!
Tar tè o paeis digl grischung
Lò è mies constant partertger;
Ia tè oz saleid an canzung
O liber paeis, de cant usche retg
At veia per saimper propa mai
betg?
O Rhätia, loft da tga.
2. O patria, tia nobla canzung
Am desda en grev crapacor
Cur'turnas an nobl'uniung
Tagl trest, consternia mies cor?
E cura er giold puspe ena seira
Scu dat igl bel cant cun si' veira
meira?
O Rhätia cant da tga!
3. O bitsch de Grischung, te daletg!
Schi bucca grischung'ast bitschia,
A chel renunztgier stost anetg,
Schi mai ple sarossas guaria.
Er ia bitschiva avant la parteida
La plaia va oss, tgi mai vign guareida
O Rhätia bitsch da tga.

5. Malfidevladat.

1. Ainten lez' oura chiet maiestous
Digl taimp tgi la notg la dumang bôt saleida
Schi da l' amanta igl spirt serious
Avant igl peis digl amant no sa feida.
2. La vesta equal' la dumang digl Matg
Tgi tras las neivlas vign nò cun cletgezza.
Igl mang da gelgias tott freid e sblatg
'Tign igl lanziel cun turbla chietezza.
3. Scu resplesch' agl suglegl la dumang
La rosa cun larmas d' argent circumdada
La figlia darvont agl sies bitsch angal plang
Uscheia l' amanta an vest er' ornada.
4. „Sto se,“ ella dei „ord igl doltsch repos“
„L' amanta vign co tar igl mat malfidevel“
„Sto se, l' amanta at clom' anavos“
„Vol betg ple santeir girem nonvardevel.“
5. „Igl spirts affrontos turmaintan malscorts
„An chesta chieta, sgarschevla, surd' oura
„Ed a delinquents comparan igls morts
„Per igl lur turmaint giu tarmes da chel soura.
6. „Bragi' ena larma de neir tradimaint
„Egna agl manc giò no sen mia fossa
„Rendam alloura igl sontg giramaint
„Della carezza tgi te davas mossa.
7. „Fidevla amour am ast te ampurmess
„Ma betg te tignivas la sontg' ampurmessa
„En cor angulavas tg' a tè er' admess
„E te gl' bandunavas cun turranga tschessa.
8. „Par me te tatez giò at levas veir strosch
„E mè anganont, malfidevel, untgivas
„Te schevas igls lefs a tè seian schi docschs
„E pir cun freid glatsch els crudevel sblitgivas.
9. „Tgi gl' igl mia at plaia am ast te giro,
„Ed oss allas larmas mussavas la veia.
„Igl pover mies cor a tè ò confido,
„Allas tias larmas, a tia glisnereia.

10. Mies igl ossa turbel targlischa betg ple
 „Turnond an repolvra an trest' freida tomba
 „Anfignen tgi splunta lezz' alva digl de
 „Noua tgi' m desda igl sung della tromba.
11. Giò tshivilan utschels, sa desda igl mond.
 De si phantasi' igl maletg oss stulescha.
 E sblatg e confus sa dolz' el tramlond
 E vers igl santira el monta an prescha.
12. Ondond el se perd' an confus sentimaint
 An desparaziung sella foss' el sa patta
 Sell' erva d' la fossa el schea plagn turmaint
 Suspeira e bragia e cloma la matta.
13. E treis gia el cloma an tung serious
 E treis gia suspeiral an creschadenscha
 Co sen frestga fossa el schea misterious
 Sies igl co sa steida per la renaschenscha.

6. Igl tgava scazzas.

I

Por da bursa, l'orma malsanga
 Igl mis deis steir anavant
 La misergi' è'n grond turmagnt
 E retgezz' igl migler franc
 Per dolour sdrer ord funtanga
 Segl tgavar co oss am metta
 „La mi orm at ampurmetta“
 Screiv' ia ve cun agen sanc.

II

E an circhels vign a freida.
 Flommas ia ansemen port
 Ed er orva ossa d' mort
 E scungir fign mesa-notg.
 An manira amprandeida
 Tgav' i' siv' igl mies vigl scazza
 Sen l' a mè mussada piazza.
 Neir' e turbla è la notg.

III

Vei 'na glisch an lontananza
 Chella vign scu ena steila
 Davos me ord glunscha veisa

Gist las dodesch battigl plang.
 Serva nigra preparanza
 Cleritad co vign subetta
 Terglischour d' ena tazzetta
 Tg' en bel mat port' ainta mang.

IV

Igl targlischan, graztga gronda
 E cun matgs usche forias
 Cun bavronda da biias
 Vign agl circhel el cun mè.
 El am porscha la bavronda.
 Ia pagns: „E cò chel mat
 Cun schintgetg schi delicat,
 So igl Nosch betg esser ple.“

V

„Bev' igl curasch de sopra vetta
 „Alloura veist te la sclaranza
 „Vignst cun strign de snavuranza
 „Betg ple co cun scungirem.
 „Betg ple tgava alla metta.
 „Lavour da dé e giasts las seiras!
 „Aschas emdas, festas veiras!
 „Seia oss ties striunem.“

7. Canzung de Nadal.

(Avant deir an ghera.)

I	IV
Nadal desda la legreia Nadal desda er dolour Saint' igls sains! tge harmoniea Ma a blers er fogl sgarschour.	Ma misergias anc schi neiras Passan ve pi spert tg' igl mal. Vegias sobras, cleras tscheiras! Noua fiss schiglio Nadal?
II	V
Scu gl' malsang schi ferm s' anrescha Agl sies letg an trouladat Sch' igl suglegt eler resplendescha Tot legrescha taimp da stad:	Schi gl' igl trest, tgi perda larmas Cun igl igl tgi rei angal Se unescha sot las armas: Chegl è igl pi bel Nadal.
III	VI
Agl bandung usche sa sainta, Varda trest digl mond galdeir, Da Nadal la povramainta Schi misergi' igls fo bargeir.	Oz vign ia davent, an ghera Dom tia glisch, divin Nadal. Egl misergia grond' an tera Dast plascheir celestial.

8. Dasper igl ragn.

I	II
Gè canzungs oss las mis tgeras Alla mar dell' amblidenscha Betg en mat ple 'z canta cleras Betg' na matta an florenscha.	Per l' amant 'az veva scretgas L' infidevl' am bandunava. Er an l' av' az va inscretgas Schi curi damai cun l' ava.

9. Segl santira da vischnanca.

I
Igls sagns de seira tungan agl repos. Cudriers ferm stanchels turnan an lur steivas Migiontas malgias tschertgan lur bung poss Ed ia sulet chi pains a las sumbreivas
II
I'z perd' igl de parfign segl pi ôt piz Da la nateira mender tung svanescha Angal saleps cun igls lur tungs schi giz Da gliunsch scalots igl tung s' allontanescha
III
E giud clutger, da mestgel circumdo Egl la tschuetta tgi an gligna planscha, Tg' igl viandant passond schi fortune La disturbesch' ord viglia dominansa.

IV

Lò an sumbreiva digl rampar da meir
 No 'tgi sa dolzan mots da renaschenscha
 Cò allas fossas, agl chiet durmeir
 Schèn igl noss babs, passos a beadenscha.

V

Da frestg' aurora la stupent' odour,
 Igl cant da còts canzungs de sveltas scalmas
 Igl tung digl corn, starsung de grond' ramour
 N' igls desda mai ord igl lur letg sot palmas.

VI

La platta d'fi per els betg arda ple
 Betg carezonta femma tg' igls rughela.
 Digl bab return, unfant, betg spetga te
 Spitgond dad el igl bitsch d'amour schi bela.

VII

Snaregia pir, o losch, schi por repos
 Schi monumaints de marmel betg resplendan
 Schi tras santira ve da craps sculptos
 Canzungs da lod e da renomn betg pendan.

VIII

Lod d'urnas, e de marmel veir maletg
 Igl flo spiria forsa sol remover?
 Renomn smarschonts skelets redesda betg
 Sò g-lisnerem ureglias d'mort comover?

IX

Sagns' elegias, lods de tafradat
 Deil' angal nom e datum chella platta
 En pled de bibla fors, de grond' verdat
 Confort' igl pour curtgi la mort igl patta.

X

De cantas pedras nobel resplendem
 Ferm zoppa notg digl fons de mars imensas
 De cantas rosas nign vei sies carschem
 Er agl desert dat el odours stupentas.

XI

Parchegl betg sprietscha te cun ambiziung
 Lur bunas ovras, chietas lur legreias.
 Betg rei, o grond, cun noscha maliziung
 Sur lur customs bungs dolschs e da fadeias.

XII

La pompa d'armas, gloria da regents
 Belleza er, retgez' e vana nozza,
 Ed er digl grond igls bagns oz resplendents
 Renomn e gloria ston er alla fossa.

XIII

Te, tgi chiet partratgas agls spartias
 Rachintas 'gl andamaint dellas lur opras
 Schi nèa pi tard paraints cors favorias,
 Dumondan siva la ti schort et opras;

XIV

Alloura fors rachint' en paster grisch:
 „Savenz vasev' ins el, rumpond l' aurora
 Passond robust per solidar la glisch
 Dalla lavada sen verd bufalora.

XV

Lò az fermavel tranter plantas aint,
 Las calas davan gliunsch anturn sombreivas
 Anturn mezdé fixavel malcuntaint
 L' iglid' agl ragn, e sen correntas neivlas

XVI

Cò sa perdevel cunter tga ondond
 Bôt sanriond, bôt trestagiond per steda
 Allor' plagn pagnas gev' el sez bargiond
 Mors digl turmaint d' amour schi disgraztgeda.

XVII

Ena dumang am mancal dapartot
 N' igl vei betg ple segl solit bufalora.
 Dasper igl ragn e plantas n' el navot
 Er l' otra (1)[b]etg, schi bel scu gl' era l' ora.

XVIII

La ters' igl veia ainten en vaschel
 Cun cant da mort purtond el alla fossa.
 Ve' chi e ligi' agl monument novel
 Igls plets segl crap tgi covra la si ossa:

XIX

An frestga ter' en giuven dorma cò
 Betg cunaschaint an renomn e furtegnà
 A la si schort la Musa reis igl ò
 Melanconei' igl cloma per adegna.